

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Minkä arvon annamme raakulle? Luonnonsuojelun tavoitteet osaksi arkisia toimintatapojamme

Pirjatanniemi, Elina

Published in:
Turun Sanomat

Published: 10/09/2024

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Pirjatanniemi, E. (2024). Minkä arvon annamme raakulle? Luonnonsuojelun tavoitteet osaksi arkisia toimintatapojamme. *Turun Sanomat*. <https://www.ts.fi/puheenvuorot/6428287>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Minkä arvon annamme raakulle? Luonnonsuojelun tavoitteet osaksi arkisia toimintatapojamme

TS 10.9.2024

<https://www.ts.fi/puheenvuorot/6428287>

Muutama viikko sitten suomalaiset järkyttyivät raakkujen kohtalosta. Stora Enson hakkuukohteella Suomussalmella metsätyökoneet olivat tuhonneet jokihelmisimpukoita ajamalla toistuvasti tunnetun raakkujoen yli. Poliisi tutkii asiaa törkeänä luonnonsuojelurikoksena.

Jokihelmisimpukka eli raakku on uhanalainen laji, jonka riski hävitä luonnosta on hyvin korkea. Tämä merkillinen nilviäinen voi elää jopa yli 200-vuotiaaksi. Raakun elinympäristövaatimukset ovat tiukat. Se tarvitsee hapekasta vettä ja sopivat virtausolosuhteet. Raakkutoukat ovat lisäksi riippuvaisia taimenesta ja lohesta, joiden kiduksissa ne viettävät ensimmäisen elinvuotensa.

Kun rikoslakia uudistettiin 1990-luvulla, lakiin lisättiin säännös luonnonsuojelurikoksista. Vuonna 2015 lakia täydennettiin törkeää luonnonsuojelurikosta koskevalla rangaistussäännöksellä. Luonnonsuojelurikosten määrä ei ollut olennaisesti kasvanut, mutta lainsäätäjä kuitenkin korosti, että ne voivat olla luonteeltaan vakavia ja erityisen vahingollisia. Lisäksi lainsäätäjä totesi, että osa suojelluista lajeista on niin uhanalaisia, että niiden yksilöiden tai elinympäristöjen tuhoamisella voi olla peruuttamattomia vaikutuksia kyseisen lajin säilymiseen.

Törkeän luonnonsuojelurikoksen rangaistusasteikko on neljästä kuukaudesta neljään vuoteen vankeutta. Luonnonsuojelurikoksiin sovelletaan myös oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä. Rikoksista tuomittavat menettämisseuraamukset, kuten esimerkiksi rikoshyödyn menettäminen, saattavat olla luonnonsuojelurikosten kohdalla tuntuvia. Näiden virallisten sanktioiden lisäksi luonnonsuojelurikokseen syylistyneet voivat joutua mittavan julkisen paheksunnan kohteeksi. Se voi olla yritystoiminnalle huomattava tosiasiallinen lisäseuraamus.

EU:ssa on hyväksytty hiljattain uusi ympäristörikosdirektiivi, jonka kansallinen täytäntöönpano johtanee jatkossa vielä ankarampiin rangaistuksiin. Lakimuutoksia valmistellaan parhaillaan.

Rangaistussäännösten tavoitteena on ehkäistä rikoksia ennalta. Rikosten ennaltaehkäisyssä on tärkeää ensinnäkin tieto siitä, mikä on kiellettyä. Ympäristörikosten yhteydessä esiintyy toisinaan vaikeita tulkintatilanteita, mutta erittäin uhanalaisen lajin ja sen elinympäristön tuhoaminen kuuluu harvemmin näihin. Rangaistusten ankaruus voi puolestaan vaikuttaa joihinkin potentiaalisiin rikoksentekijöihin, mutta yksinään se ei riitä tuomaan rangaistusjärjestelmälle ennaltaehkäisevää tehoa. Lisäksi edellytetään, että kiinnijäämisriski on korkea.

Toisin kuin rikosten kohteeksi joutuneet ihmiset, luonto ei saa asiaansa itse vireille. Piiloon jäävän ympäristörikollisuuden osuus onkin arvioitu suureksi. Luonnonsuojelurikosten ennaltaehkäisyssä on siten tärkeää huolehtia siitä, että valvontaan riittää resursseja.

Rikosoikeudellinen sääntely ei ole pääasiallinen luonnonsuojelun keino, mutta se viestii toiminnan moitittavuudesta. Viime kädessä kyse on siitä, mitä se kuuluisa suomalainen luontosuhde tarkoittaa. Arvostammeko me luontoa ja sen monimuotoisuutta myös silloin, kun taloudelliset intressit vetävät toiseen suuntaan? Minkä arvon annamme raakulle?

Jos asenteet eivät ole kohdallaan, rikossääntelyn avulla niitä voidaan pyrkiä korjaamaan. Ensisijaista kuitenkin olisi, että omaksuisimme luonnonsuojelun tavoitteet osaksi arkisia toimintatapojamme.

NOSTO: Luonnonsuojelurikosten ennaltaehkäisyssä on tärkeää huolehtia siitä, että valvontaan riittää resursseja.